

Promo-LEX a prezentat Raportul nr. 4 al Misiunii de observare a scrutinelor din 20 octombrie

Asociația Promo-LEX a prezentat astăzi cel de-al patrulea raport al Misiunii de observare (MO) a alegerilor prezidențiale și referendumul republican constituțional din 20 octombrie, care conține constatările din perioada 1 octombrie – 15 octombrie. Raportul reflectă în principal ultimele două săptămâni ale campaniei electorale, cadrul legal relevant acestui proces, prestația competitorilor electorali, dar și activitatea organelor electorale orientate spre pregătirea alegerilor din 20 octombrie.

Cadru legal. În procesul de observare, MO a constatat incertitudini privind aplicarea normelor legale ce vizează corupția electorală pasivă și activă. Pornind de la anunțul autorităților despre încheierea a peste 100 de procese-

verbale legate de coruperea electorală pasivă, MO constată însă că nu există informații privind începerea urmăririi penale, inclusiv pentru coruperea electorală. Promo-LEX recomandă organului de urmărire penală să facă toate demersurile necesare pentru eradicarea fenomenului de corupere electorală în ansamblu și nu doar în parte.

De asemenea, Promo-LEX a stabilit câteva argumente de ordin legal care demonstrează că activitatea electorală a BP Victorie nu poate fi mascată sub contracte de prestări servicii și voluntariat remunerate, așa cum s-ar pretinde.

Prestația competitorilor electorali. În perioada monitorizată, observatorii Promo-LEX au identificat 1.799 de activități desfășurate de candidați și participanți la referendum, cu un număr semnificativ de evenimente organizate de PAS și Maia Sandu (615 activități). În cazul altor candidați – Alexandr Stoianoglo (PSRM) și Renato Usatîi (PN), au fost raportate 329 și, respectiv, 223 de activități. Activitățile de agitație electorală au inclus distribuirea materialelor informative, întâlniri cu alegătorii și dezbateri electorale.

În ceea ce privește publicitatea electorală, Promo-LEX a raportat 5.073 de cazuri de utilizare a diverselor forme de publicitate, cele mai comune fiind materialele printate (30%) și publicitatea sponsorizată (24%).

În privința activităților desfășurate de PR/BP Victorie, amintim că doar PR este înregistrat ca participant la referendum. Totuși, s-a constatat că organizatorii evenimentelor electorale fac parte din toate partidele componente ale BP Victorie, iar materialele de promovare folosite (genți, tricouri, panouri LED cu inscripția „Victorie”) provin majoritar de la BP Victorie. Astfel, promovarea electorală a referendumului este, de facto, realizată de același bloc a cărui înregistrare a fost refuzată de CEC.

Utilizare abuzivă a resurselor administrative a fost constatată în 114 cazuri, majoritatea fiind legate de Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS) și Maia Sandu (105 cazuri). În activitățile de campanie au fost implicați mai mulți demnitari, în special de către Partidul Acțiune și Solidaritate (PAS). Prim-ministrul Dorin Recean a avut întâlniri cu alegătorii, unde a discutat despre proiectele de integrare europeană și a încurajat susținerea pentru Maia Sandu. De asemenea, mai mulți miniștri au fost implicați în campania electorală, distribuind materiale promoționale în susținerea Maiei Sandu și a opțiunii „DA” la referendum.

De asemenea, au fost observate cazuri de utilizare a instituțiilor statului în scopul acumulării capitalului electoral, implicare a funcționarilor publici în activități electorale în timpul orelor de muncă, precum și atribuirea de merite de către candidați pentru lucrările publice realizate din fonduri publice.

Implicarea cultelor religioase în campaniile electorale. Promo-LEX a raportat alte 5 cazuri în care membri ai cultelor au fost implicați în activități de agitație electorală, în sprijinul unor candidați și utilizarea imaginii unor clădiri de cult în materialele de promovare electorală. Amintim că, implicarea bisericii în procesele electorale este interzisă.

Activități cu potențial de corupere. În perioada monitorizată au fost identificate mai multe activități, inclusiv oferirea de bani și bunuri pentru influențarea votului. În câteva cazuri este vizat BP Victorie, care a organizat evenimente în care au fost anunțate anumite beneficii pentru cetățenii moldoveni aflați în Rusia, precum și întâlniri electorale cu recompense. De asemenea, Victoria Furtună a fost implicată în cazuri de organizare a întâlnirilor electorale coordonate, care generează suspiciuni că s-ar fi plătit alegătorilor pentru participare la acestea.

Veniturile și cheltuielile concurenților electorali: În

perioada 20 septembrie – 13 octombrie, veniturile totale raportate de cei 11 concurenți pentru alegerile prezidențiale au fost de aproximativ 27,8 milioane de lei, care au provenit majoritatea din donațiile persoanelor fizice și transferurile din contul partidelor. În ceea ce privește cheltuielile, acestea au constituit aproximativ 24,7 milioane de lei, majoritatea fiind destinate produselor publicitare și materialelor promoționale.

Cheltuieli estimate de Promo-LEX. Monitorizarea civică a finanțării campaniei electorale a fost realizată în perioada 20 septembrie – 13 octombrie 2024, prin estimarea cheltuielilor competitorilor electorali și compararea acestora cu sumele declarate la Comisia Electorală Centrală (CEC). Estimările pentru cheltuielile neraportate includ recompensele pentru voluntari și agitatori, materialele promoționale, publicitatea pe rețelele sociale și organizarea de evenimente. În cadrul alegerilor prezidențiale, cheltuielile neraportate s-au ridicat la cel puțin 4.066.387 de lei, majoritatea fiind legate de materiale promoționale (81%). Pentru referendum au fost estimate cheltuieli neraportate de 4.675.512 lei, cu o concentrare similară pe materialele promoționale (64%) și publicitatea pe rețelele sociale (16%).

Discursul de ură și instigare la discriminare. În perioada 23 septembrie – 6 octombrie 2024, au fost identificate 23 de cazuri de discurs de ură, dintre care 19 în context electoral. Acestea au avut loc predominant prin intermediul aplicațiilor mobile și la evenimente publice, având la bază, cel mai des, criterii precum „orientarea sexuală/identitate de gen” și „sănătate”.

Raportul nr. 4 al Misiunii de observare poate fi accesat [aici](#).

Pentru ziua alegerilor, Promo-LEX pune la dispoziția cetățenilor o adresă de e-mail și un număr de telefon la care vor putea semnala anumite nereguli ale procesului electoral. În situația în care ați fost martorii unei situații mai puțin

obișnuite, vă îndemnăm să ne contactați la adresa: sesizare@promolex.md sau la numărul de telefon: 068 43 83 23, valabil și pentru Viber, Telegram și Whatsapp.

Misiunea de observare este susținută financiar de Agenția Statelor Unite pentru Dezvoltare Internațională (USAID), Uniunea Europeană și Fondul German Marshall din SUA, Guvernul Regatului Unit al Marii Britanii și al Irlandei de Nord, Organizația Internațională a Francofoniei și Fundația Soros Moldova. Misiunea de observare este realizată sub egida Coaliției Civice pentru Alegeri Libere și Corecte.

Pentru informații suplimentare:

Dumitrița Ciuvaga

Comunicatoare

Asociația Promo-LEX

Tel: +373 68 800 827